

Kedves Mindenki,

miután már mindenki kifejtette a véleményét az orosz-ukrán háborúról, én is szükségét érzem. Igyekszem rövid lenni. Először pontokba szedem azokat a tényezőket, melyek szerintem a legfontosabbak a konfliktus kialakulásában, majd következtetéseket vonok le. A lényeg: ***Oroszország agresszor, de e háború kiprovokálói, sőt, nem túlzás azt állítani, fő felelősei Amerika, a Nyugat és az ukrán nacionalizmus. Ukrajnának az is felróható, hogy nem érzékeli, stratégiai helyzetéből következően milyen politikát kellene folytatnia, nem érzékeli, hogy Amerika nagyhatalmi játékszere, és ezért súlyos árat fizet.***

I. Oroszország bekerítése a NATO által

1. „Még Gorbacsev idején született egy megállapodás, hogy a láthatóan széteső Szovjetunió összevonja atomfegyvereit Oroszország területére, cserébe a NATO nem terjeszkedik Kelet felé. Oroszország...a megállapodást a maga részéről teljesítette.” (Mernyó Ferenc: <https://2022plusz.hu/2022/03/14/mernyo-ferenc-maraton-eletre-halalra-avagy-hogyan-jutottunk-idaig/>)
2. A '80-as évek második felében Gorbacsov és Reagan, majd Bush szinte évente találkoztak, és a fegyverzetkorlátozások mellett a német újraegyesítésről is tárgyaltak. Nyugati részről ígéret hangzott el, hogy a NATO – annak fejében, hogy Oroszország nem akadályozza meg a német Wiedervereinigungot – nem fog Kelet felé terjeszkedni. (<https://www.szabadeuropa.hu/a/moszkva-es-a-nato-zuros-viszonya/31611642.html>)
3. 1997-ben a NATO és Oroszország egyezményt írt alá, „*which limits NATO operations in the former Soviet bloc*” – írja a 2022. febr. 26-i Economist vezércikke. – Amint a továbbiakban látni fogjuk (meg tudjuk is), a NATO ezt nem tartotta be nem csak a korábbi „szovjet blokk” területén, de még a volt szovjet köztársaságok területén sem. Ennek ellenére az Economist vezércikke a febr. 24-i orosz támadást követően azt javasolja, hogy erre tekintettel most már érvénytelenek lehet tekinteni az 1997-es megállapodást. (Mintha már nem tekintették volna érvénytelennek 1999 óta.)
4. Ennek ellenére Magyarország, Csehország és Lengyelország 1999 márciusában a NATO tagja lett, de az akkor elnökségének utolsó évét töltő iszákos Jelcin ezzel már nem tudott mit kezdeni.
5. Putyin 2000-es elnökké választását követően bejelentette, hogy Oroszország a NATO tagja szeretne lenni – elutasították. Partneri viszonyba akart lépni az EU-val – azt a választ kapta, hogy ahhoz Oroszország túl nagy. 2009. szept. 11. után felajánlotta Bushnak, hogy harcoljanak együtt a terrorizmus ellen – elutasították. (Lásd erről Vladimir Pozner francia származású nemzetközi újságíró előadását a Yale-en: <https://www.youtube.com/watch?v=8X7Ng75e5gQ>)

A magyarázat nyilvánvaló: a Nyugatnak – de főként Amerikának – kell egy olyan nagyhatalom, amelyet ellenségnek állíthat be, és ezzel sok minden elérhető: a fegyverkezés, a függőségi viszonyok kialakítása...

6. Súlyosabb esemény volt ebből a szempontból, hogy a 2004-es bővítés során (Bulgária, Románia, Szlovákia és Szlovénia mellett) már a három volt szovjet balti köztársaság is belépett a NATO-ba.
7. A 2008-as NATO-csúcs üdvözölte Ukrajna és Grúzia tagsági kérelmét és elindították a felvételi eljárást. A felvételnek azonban komoly feltételei vannak, és Putyin a Krím annektálásával, majd a kelet-ukrán területek 2014-es megszállásával „biztosította”, hogy Ukrajna ne lehessen a NATO tagja. (Ugyanis előfeltétel a jelölt ország stabilitása.) (Ukrajna és a NATO kapcsolatairól lásd: az Euronews ismertetését: <https://hu.euronews.com/2022/02/21/miert-nem-lehet-ukrajna-a-nato-tagja>)
8. Ezek után azt kell mondanunk, hogy a Krím 2014-es annektálása az oroszok által jogos önvédelmi lépés volt.
9. »Tavaly év végén Vlagyimir Putyin orosz elnök Amerikának és a NATO-nak is címzett feljegyzésében megnevezte, mik azok a területek, ahol biztonsági garanciákat vár a Nyugattól, legfontosabb kritériumként az észak-atlanti szövetség keleti bővülésének leállítását nevezve meg. Amerika és a NATO is elutasította az ultimátumot [erre még utalni fogok a kubai párhuzam kapcsán – KK], ezt Moszkvában úgy értékelték, hogy a Nyugat "nem vette figyelembe a fő orosz biztonsági aggályokat."« (idézet az Euronews fenti cikkéből)

II. Oroszellenesség és nacionalizmus

1. Ukrajnában 8 és fél millió orosz él, a lakosság több, mint 17 százaléka. Közhelyként emlegetjük, hogy Oroszország „szülőatyja” a több, mint ezeregyszáz éves Kijevi Rusz volt.¹ De azt is számba kell vennünk, hogy a volt Szovjetunió első gazdasági sikerei, az első ötéves tervek, a nehézipar és a gépgyártás megteremtése elsősorban a Don-donyecki medencéhez kötődnek, mely a mai Ukrajna területén található.
2. Az első szovjet ötéves terv ipari sikerének ára viszont az a gazdaságpolitika volt, ami kíméletlenül kiszigerelte a mezőgazdaságot, több millió paraszt halálával járt, és éppenséggel főleg ukrán parasztok lettek ennek áldozatai (holodomor), miután Ukrajnában volt a legnagyobb arányú a mezőgazdaság. Ukrán megítélés szerint ez a gazdaságpolitika az ukránok elleni célzatos genocídium volt. (Mintha Sztálinnak bármit is jelentett volna, hogy áldozatai milyen nemzetiségűek voltak.)

---

¹ De ez persze nem jogosítja fel az oroszokat (pontosabban nem ez), hogy ott politikai érdekeiket érvényesítsék. Mi sem háborúzunk azért, mert Erdély a magyar kultúra bölcsője volt, és most nem hozzánk tartozik.

3. A második világháború idején Ukrajna német megszállását követően az ukrán nacionalisták Sztepan Bandera vezetésével a németek oldalán harcoltak a szovjet hadsereg ellen és aktívan részt vettek a népirtásban (zsidók és lengyelek lemészárlásában). A Roman Suhevics által vezetett Ukrán Felkelő Hadsereg is a németek oldalán harcolt a szovjetek ellen (bár e szerepük nem világos, Suhevics szerint ők németellenesek voltak). A mai Ukrajnában Banderát és Suhevicsset a nemzeti hősök rangjára emelték. Mezei Bálint történész szerint Janukovics 2014-es megbuktatása óta Bandera és Suhevics olyan idealizálása folyik, ami begyógyíthatatlan törést okoz ukránok és oroszok között.

(<https://infostart.hu/kulfold/2022/03/12/szakerto-a-zelenszkij-kormany-nem-neonacide-vannak-tortenelmi-serelmek>)

4. A Krím anektálása után az oroszokta Donyeck és Luhanszk régióban az orosz szeparatisták vették át a hatalmat. A 2014-es népszavazások a Donbaszban nem az oroszokta területek elszakadásáról, hanem az autonómiáról folytak. A két minszki megállapodás (2014-ben és 2015-ben) garantálta, hogy az orosz népességű területeken az orosz lehet a hivatalos nyelv. Az ukrán kormány azonban ennek ellenére visszavonta a 2012-ben biztosított orosz hivatalos nyelvhasználatot.

5. A két szeparatista terület ellen folyó harc katonákat igényelt. De az ukrán fiatalok tömegesen hagyták el az országot, hogy ne kelljen harcolniuk. Az ukrán kormány ezért megtúrta a nacionalista és félfasiszta milíciák szerveződését (amilyen az Azov ezred is). Jacques Baud svájci titkosszolgálati főtitest szerint 2020-ban az ukrán hadsereg 40 százalékát ez önállóan cselekvő milíciák tették ki, nagyságuk 102 ezer fő volt.

([The Military Situation In The Ukraine – The Postil Magazine](#))

Insignias: AZOV
Battalion, Paramilitary
unit. Made official:
May 5, 2014.
Made regiment;
integrated into army
by the Minister of the
Interior. Official
designation:
"Detachment of Special
Forces AZOV."

6. A február 24-i orosz támadást közvetlenül az váltotta ki, hogy ezek a milíciák gátlástalanul erőszakoskodtak az orosz nyelvű lakossággal, gyakoriak voltak a kivégzések és vérengzések, február 19-én pedig az ukrán tüzérség sorozatos ágyúzás alá vette a szeparatista területeket. Lengyelül beszélő külföldi diverzánsokat fogtak el, akik vegyi incidenseket akartak előidézni. Putyin mindezt a két szeparatista terület elleni támadás előkészítésének ítélte meg, ezért kezdeményezte a háborút. Stratégiai célja az idő múlásával kezd kirajzolódni: leszakítani Ukrajnáról az oroszok lakta területeket.

III. Közvetlen amerikai beavatkozás

1. A 2014-es Majdan-téri tüntetések Viktor Janukovics oroszbarát ukrán elnök ellen folytak, több mint százan meghaltak, de végül is elérték céljukat: Janukovics megbukott. E tüntetések szervezésében az amerikaiak közvetlenül részt vettek. Egyes vélemények szerint a tüntetőkre lövő orvlövészek amerikai titkosügynökök által felbérelt emberek voltak.
2. A Majdan-téri tüntetések megszervezésében **Victoria Nuland** amerikai külügyi államtitkár-helyettes személyesen (!) is részt vett. Egy néhány évvel korábbi konferencián pedig Nuland a következőket mondta: „Ukrajna 1991-ben történt függetlenné válása óta az Egyesült Államok segítette az ukránokat abban, hogy a civil szféra és a kormányzás területén demokratikus intézményeket és gyakorlatot hozzanak létre, ami ahhoz szükséges, hogy Ukrajna európai értékeket valló közösségei elérjék céljaikat. **Több mint ötmilliárd dollárt fektettünk be**, hogy Ukrajna elérhesse ezeket és más célokat.”² (lásd erről Lóránt Károly írását: <https://www.magyarhirlap.hu/velemenymajdanvoltmajdanlesz>)
3. Biden beiktatása óta (2021. jan. 20) az Ukrajnának szállított fegyverek 2.400 millió dollárt tettek ki, ebből a háború kitörése előtt 700 millió, utána 1.700 millió dollárt. A Kongresszus újabb 750 millió dollár segélyt szavazott meg hadifelszerelésekre.

IV. Az 1962-es kubai rakétaválság párhuzamai:

Amerika eltúrte, hogy a közvetlen közelében egy ellenséges (kommunista) rendszer épüljön ki – az oroszok is eltúrték, hogy Ukrajna velük szemben ellenséges; azt viszont Amerika engedte meg, hogy a SzU az őt fenyegető rakétákat telepítsen Kubára; Oroszország sem akarja megengedni, hogy Ukrajna a NATO-hoz csatlakozzon, és területén az őt fenyegető fegyvereket telepítsenek;

Hruscsovék bölcsen belátták, és visszavonultak; Amerika és a Nyugat viszont ostobán és – mint látjuk – háborút provokálva tovább élezte és élezi a helyzetet. (Lásd Putyin tavaly évi jegyzékének elutasítását)

De álljunk csak meg itt egy percre – mondhatná az elvi alapokon álló olvasó; nem tehetünk egyenlőségjelet egy demokratikus hatalomnak a demokrácia védelmében történő beavatkozása és egy diktatúrának (a volt SzU), vagy diktatórikus rendszernek (a mai Oroszország) a saját stratégiai érdekeit szolgáló beavatkozása közé. – A gyakorlat azonban azt mutatja, hogy a demokrácia védelmét szolgáló amerikai beavatkozások mindig sokkal több áldozattal jártak, mint amit maga a megdöntendő diktatórikus rendszer okozott (lásd

---

² Hogy Amerika hogyan segít egy országot abban, hogy az „a kormányzás területén demokratikus intézményeket és gyakorlatot hozzon létre”, azt hazai példákon is láthatjuk. Néhány éve Fekete-Győr András próbálták meg „felépíteni” (annak hatására tett pl. olyan kijelentéseket, hogy ha ő lesz a miniszterelnök, addig nem fog leülni Putyinnal tárgyalni, amíg az oroszok ki nem vonulnak a Krimből), most pedig az ellenzék csillaga, Márki-Zay Péter köszönheti tündöklését az amerikai felkészítésnek.

Vietnámot, Irakot, Afganisztánt). Hja kérem, az élet bonyolult, és az elvek sokszor csak ürügyül szolgálnak...

Végül, mint volt „kremlinológus” (a szovjet gazdaság volt kutatója) és a szovjet-orosz történelem eléggé alapos ismerője, hadd **összegezzem** röviden véleményemet a most folyó háborúról.

- Oroszország, mint nukleáris nagyhatalom, ragaszkodik ahhoz, hogy határai mentén, közvetlen érdekszférájában a saját stratégiai érdekeit étvényesítse. (Ezt teszi Amerika és Kína is – Amerika ráadásul az egész világot stratégiai érdekei érvényesítési terepének tekinti.)³ – Ezt az igényét – a politikai realitások talaján állva – el kellene fogadni.
- 1997-ben a NATO és Oroszország között létrejött egyezmény ki is mondta, hogy a NATO korlátozza tevékenységét a korábbi szovjet blokk területén. Ezt, valamint számos korábbi ígétet a NATO megszegte, két évre rá már elkezdte a volt szovjet blokk országainak felvételét, majd elindította Ukrajnáét és Grúziáét is.
- Amerika mindent megtesz, hogy Oroszország közvetlen környezetét a Nyugat hatása alá vonja, azaz az oroszok szempontjából destabilizálja. Amerika – ukrainai tevékenységével – folyamatosan piszkálja az oroszokat, az ukránokat az oroszok ellen tüzeli.
- Természetesen van egy erős ukrán nemzeti öntudat és oroszellenesség is, tehát az amerikai befolyásnak van mire alapoznia. A Krím annektálását, majd a két oroszlakta terület orosz szeparatisták uralma alá kerülését az okozta, hogy az ukránok nem adják meg az oroszoknak az orosz nyelv hivatalos használatának jogát.
- Mint tudjuk, az amerikai külpolitikát a Pentagonban csinálják, és sajnos, a tavalyi csúfos afganisztáni kivonulás óta most Amerika nem tud hol háborúzni – kellene egy jó kis háború; meg is lett, most már van hol eladni a fegyvereket.⁴
- Ha Putyin titkosszolgálati eszközökkel ér el kormányváltást, és ezáltal külpolitikai reorientációt Ukrajnában, még meg is érteném. Még azt is el tudtam volna fogadni, ha a kiberhadviselés legmodernebb eszközeivel egy-két nap alatt működésképtelenné teszi az ukrán hadsereget, és úgy ér el rendszerváltást Ukrajnában. Ez a hagyományos, sok áldozatot követelő háború azonban szerintem is, teljességgel elfogadhatatlan. – De a felelősség nem csak őt terheli. Ezt a háborút Amerika, a Nyugat és az ukrán nacionalizmus provokálta ki.
- Annak lehetősége, hogy Oroszország Ukrajnát a békés és kölcsönösen hasznos gazdasági, kulturális, politikai kapcsolatokkal a maga oldalára állítsa, nem állt fenn. Ehhez az kellett volna, hogy Ukrajna a 8 és fél milliós orosz kisebbségnek megadja mindazokat a jogokat, amelyek minden nyugati demokratikus sztenderd szerint járnának neki... (Ennek a helyzetnek az áldozata a kárpátjai magyar nemzeti kisebbség is.)⁵

---

³ Emlékezzünk, Amerikának az is a stratégiai érdekszférájába tartozik, hogy Magyarországnak milyen színezetű kormánya van.

⁴ Persze feltételezhető, hogy ez a másik oldalon is így van: szét kellene már lövetni ezt a sok régi, ócska tankot; addig nem kapunk megrendelést új fegyverekre.

⁵ Amerikát az emberi jogokból általában az érdekli, hogy az ő embere legyen hatalmon.

- A mindenkori ukrán vezetést súlyos felelősség terheli; tudatában kellene lenniük országuk stratégiai helyzetének és annak megfelelően kellene politizálniuk. (Boros Imre egyenesen úgy fogalmazott, hogy ez Amerika háborúja az oroszok ellen, melyre Ukrajnát használja fel.)
- A Szovjetunió és Hruscsov 1962-ben, a kubai rakétaválság során bölcsebben és felelősségteljesebben járt el, mint ma Amerika és a Nyugat. Ők visszavonultak, Amerika és a Nyugat viszont tovább erőltette Ukrajna bevonását a nyugati katonai szövetségbe, s ezáltal háborút provokáltak ki.
- Gyakran lehet olvasni arról, hogy Putyint küldetéstudat hajtja. Nem csak az 1990-91-ben összeomlott, az Orosz Föderáció által vezetett Szovjetuniót sírja vissza (nem annak gazdasági-politikai rendszerét, hanem világhatalmi nagyságát). Hanem a mai Oroszországra úgy tekint, mint az elfajult, degenerálódó Nyugat ellenlábására. (Ez a felfogás markánsan jelen van az orosz történelemben és irodalomban.) – El kell ismernünk, a gendermánia, a cancel-culture, az újraszizmus, a hagyományos identitások felrúgása a józan ész számára valóban elfajulást jelent, de ennek a háborúnak a kirobbanásában nem ideológiai, hanem konkrét okok játszottak közre.
- Két hónappal a háború kezdete után a vége még nem jósolható meg, de az már világosan látszik, hogy ki-hogy-járt:
  - Az ukránok az ostobaságukért és nacionalizmusukért egy szétrombolt országot kapnak.
  - Európa 2030-ig függetleníti magát az orosz energiaimporttól; ez igen jelentős áldozatokkal jár. (Bár a környezetügynek és a klímavédelemnek nagyszabású eredményeket hoz.)
  - Az oroszok kiírták magukat az európai együttműködésből, a kontinensen minden befolyásukat elvesztik, és csak abban reménykedhetnek, hogy Kína vevő lesz energiaexportjukra; ezek után páriaként, Kína alacsonyabbrendű szövetségeseiként vegetálnak majd.
  - Amerika vevőt talált a palagázra és fegyverszállításait is fokozhatja; elérte Európa és Oroszország meggyengülését; az oroszokat kiszorította Európából.

Ha feltesszük a hagyományos kérdést (kinek az érdekeit szolgálta ez a háború), nem kérdés, hogy ki járt jól.

Vladimir Pozner nemzetközi újságíró videóját meghallgatva (lásd a mellékletben: Putyin az USA kreálmánya), valamint Jacques Badau svájci titkosszolgálati főtiszt írását elolvasva az emberben még tovább erősödik a meggyőződés, hogy ezért a háborúért elsősorban Amerikát és az ukrán nacionalistákat terheli a felelősség.

Bp, 2022. március

Kiss Károly

<http://kisskaroly.x3.hu/> és <http://utodaink-jovoje.hu/ujdonsagok.php>

közgazdász, társadalomkutató és független kisnyugdíjas

(akik ismernek, azok tudják, hogy tárgyilagosságban verhetetlen vagyok)

Ajánlott elemzések:

Lásd *John Mearsheimer* (University of Chicago) írását az Economist web-változatában:
Why the West is principally responsible for the Ukrainian crisis

<https://www.economist.com/by-invitation/2022/03/11/john-mearsheimer-on-why-the-west-is-principally-responsible-for-the-ukrainian-crisis>

Jeszenszky Zsolt politikai hobbista közel másfél órás videójában nem csak a nagyhatalmi érdekek mentén elemzi az orosz-ukrán háborút, hanem korunk ideológiai-eszmei dimenzióiban is elhelyezi: <https://www.youtube.com/watch?v=gX8y78zUtdY>

Az általam áttekintett dokumentumok és videók közül a legmegrázóbb *Vladimir Pozner* nemzetközi újságíró 35 perces előadása a Yale-en: *How the United States Created Vladimir Putin*: <https://www.youtube.com/watch?v=8X7Ng75e5gQ>

Pozner emlékeztet az amerikaiak sorozatos szószegéseire, hogy nem fogják bővíteni a NATO-t, hogy a hidegháború végeztével nem együttműködésre, hanem hegemoniára törekedtek, hogy hogyan utasította el Amerika az oroszok jelentkezését a NATO-ba, és felajánlásukat, hogy segítenek az Afganisztán elleni hadműveletekben (mindkettő Putyin elnöksége idején történt).

Noam Chomsky nem habozik, kerek percc kimondja, hogy ez a háború az amerikai imperializmus provokációjának eredménye:

<https://www.youtube.com/watch?v=n2tTFqRtVKA>

Jacques Badau svájci elhárítási főtiszt, aki korábban a NATO-nak dolgozott, igen részletesen leírja az ukrán nacionalisták szerepét a konfliktus elfajulásában, mely végül az oroszok támadásához vezetett: [The Military Situation In The Ukraine – The Postil Magazine](#)